

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Autentiškas vertimas
Vyriausybės kanceliarijos
Administracinis departamentas
2017 05 25*

KETVIRTASIS SKYRIUS

BYLA ALBRECHTAS PRIEŠ LIETUVĄ

(Peticija Nr. 1886/06)

SPRENDIMAS

STRASBŪRAS

2016 m. sausio 19 d.

GALUTINIS

2016 04 19

Šis sprendimas tapo galutinis pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį. Jame gali būti daromi redakcinio pobūdžio pataisymai.

Byloje Albrechtas prieš Lietuvą,

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Ketvirtasis skyrius), posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

pirmininko Andrés Sajó,
teisėjų Vincent A. De Gaetano,
Boštjan M. Zupančič,
Nona Tsotsoria,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Krzysztof Wojtyczek,
Egidijaus Kūrio,
Gabriele Kucsko-Stadlmayer

ir skyriaus kanclerio pavaduotojo Fatoş Aracı,

po svarstymo uždarame posėdyje 2015 m. gruodžio 15 d.,
skelbia tą dieną priimtą sprendimą:

PROCESAS

1. Bylą prieš Lietuvos Respubliką pradėjo Lietuvos Respublikos pilietis Alvydas Albrechtas (toliau – pareiškėjas), 2005 m. gruodžio 19 d. Teismui pateikęs peticiją (Nr. 1886/06) pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 34 straipsnį.

2. Pareiškėjui atstovavo Kaune praktikuojantis advokatas R. Girdziušas. Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) atstovavo jos atstovė K. Bubnytė.

3. Pareiškėjas skundėsi, jog buvo pažeistas Konvencijos 5 straipsnis, nes teisme nagrinėjant bylą dėl jo kardomojo įkalinimo jam nebuvo sudaryta galimybė susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga.

4. 2014 m. kovo 13 d. skundas buvo perduotas Vyriausybei, o likusi peticijos dalis, remiantis Teismo reglamento 54 taisyklės 3 punktu, buvo pripažinta nepriimtina.

FAKTAI**I. BYLOS APLINKYBĖS**

5. Pareiškėjas gimė 1962 m. Remiantis naujausia informacija, pareiškėjas iš kalėjimo buvo paleistas 2015 m. sausio mėn.

6. 1995 m. gegužės 26 d. verslininkas R. G. buvo nužudytas Vilniaus centre, netoliese Lietuvos Respublikos Vyriausybės pastato, po jo

automobiliu sprogdus bombai. Šis nusikaltimas buvo plačiai nušviestas žiniasklaidoje.

7. 1998 m. spalio 15 d. pilietis G. B., apkaltintas dalyvavimu R. G. nužudyme, duodamas parodymus teigė, jog nurodymą nužudyti R. G. jis gavo iš asmens O. L., tačiau jis nežinojo, ar būtent O. L. siekė, kad R. G. būtų nužudytas, ar jo nužudymą užsakė kas nors kitas.

1998 m. spalio 29 d. G. B. pakeitė savo parodymus, teigdamas, kad R. G. nužudymą užsakė „Alius iš Kauno“.

1998 m. lapkričio 9 d. G. B. tyrėjams parodė vietą, kurioje, jo teigimu, 1995 m. gegužės mėn. jis buvo susitikęs su „Aliumi“. Ši vieta buvo netoli pareiškėjo namų Kaune.

8. Nuo to momento prokuroras pradėjo įtarti, kad R. G., kuris jau buvo teistas 1985 m., yra susijęs su R. G. nužudymu. Prokuroras surinko informaciją apie pareiškėjo nuosavybę ir gavo pareiškėjo telefono numerį, kuris savo ruožtu leido susieti jį su vienu iš įtariamųjų R. G. nužudymu.

9. 2001 m. spalio 21 d. nuosprendžiu Vilniaus apygardos teismas nuteisė 21 asmenį, sudariusį ginkluotą grupuotę, kuri 1990–1998 m. veikė Vilniuje ir jo apylinkėse. Šios nusikalstamos organizacijos nariai buvo nuteisti už 13 žmogžudysčių ir 12 pasikėsinimų nužudyti, įvykdytų panaudojant šaunamuosius ginklus bei sprogmenis, taip pat už nemažą plėšimų skaičių ir verslininkų pagrobimus.

Tuo pačiu sprendimu trys minėtai nusikalstamai organizacijai priklausę asmenys, G. B., I. M ir V. J, buvo nuteisti už R. G. nužudymą. Teismas nustatė, kad tai buvo nužudymas pagal užsakymą, užsakytas dėl to, kad nenurodytas asmuo nepageidavo R. G. gražinti nemažos pinigų sumos. Teismas taip pat nustatė, kad minėtas nenustatytas asmuo buvo žinomas „Aliaus“ slapyvardžiu. Penktasis nužudyme dalyvavęs asmuo, O. L., slapstėsi. Už visus padarytus nusikaltimus G. B. buvo nuteistas iš viso 19 metų laisvės atėmimo bausme.

10. 2002 m. kovo 1 d., remdamasis G. B. parodymais, prokuroras padarė išvadą, jog tikėtina, kad „Alius“ ir pareiškėjas buvo tas pats asmuo. Be to, G. B. teigė (šio pareiškimo data nėra žinoma), kad jis atpažintų „Alių“ jį pamatęs. Tą pačią dieną prokuroras Vilniaus kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo tarnybai nurodė nustatyti pareiškėjo gyvenamąją vietą, gauti jo telefoninių pokalbių įrašus ir ištirti jo ryšius su R. G.

11. 2002 m. kovo 19 d. G. B., kuris tuo metu jau atliko laisvės atėmimo bausmę kalėjime, buvo parodytos keturių asmenų nuotraukos. G. B. pareiškėją įvardijo kaip „Alių iš Kauno“ – nužudymą užsakiusį asmenį.

12. 2002 m. rugsėjo 2 d. Vilniaus kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo tarnyba prokurorą raštu informavo, kad pareiškėjas negyveno tame Kauno bute, kuriame buvo registruotas. Policija pripažino, kad pareiškėjo gyvenamosios vietos nustatyti nepavyko, bet įsipareigojo informuoti prokurorą apie pareiškėjo buvimo vietą, kai tik jį suras.

13. 2002 m. rugsėjo 2 d. prokuroras padarė išvadą, jog yra pakankamai įrodymų, kad būtų galima pateikti pareiškėjui kaltinimus dėl R. G. nužudymo organizavimo ir priėmė nutarimą dėl šio nusikaltimo patraukti pareiškėją kaltinamuoju. Nutarime išdėstyta prokuroro faktinių aplinkybių versija, išsamiai aprašytas nusikaltimas, įskaitant jo padarymo laiką, pareiškėjo ryšiai su nuteistaisiais (G. B., I. M. ir V. J.) bei O. L., nurodytos už nusikaltimo įvykdymą sumokėtos pinigų sumos. Nutarime nenurodyti pareiškėjo kaltę patvirtinantys įrodymai.

14. Tą pačią dieną prokuroras paskelbė pareiškėjo paiešką ir pavedė Vilniaus kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo tarnybai ją atlikti. Prokuroras taip pat kreipėsi į Vilniaus miesto 1-ąją apylinkės teismą su prašymu skirti pareiškėjui suėmimą nuo sulaikymo momento. Atsižvelgdamas į tai, kad už nusikaltimą gali būti paskirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, taip pat į tai, kad tuo metu pareiškėjo buvimo vieta nebuvo žinoma, prokuroras manė, kad tikėtina, jog pareiškėjas slapstėsi nuo teisingumo. Pareiškėjo kaltę patvirtinantys įrodymai buvo „jo bendrininkų“ parodymai, taip pat tai, kad jis buvo [bendrininkų] įvardytas kaip nusikaltimo organizatorius. Tą pačią dieną Vilniaus miesto 1-asis apylinkės teismas kaltinamajam nedalyvaujant skyrė jam kardomąjį kalinimą – suėmimą.

15. 2002 m. spalio 29 d. prokuroras užklausė Vilniaus kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo tarnybą, ar pareiškėjas surastas. Iš Teismui pateiktų dokumentų matyti, kad 2002 m. gruodžio 10 d. Kauno kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo tarnyba savo kolegas iš Vilniaus informavo, jog pareiškėjo gyvenamoji vieta jiems nėra žinoma.

16. Po dvejų metų, 2005 m. sausio 17 d., prokuroras pareiškėjo atžvilgiu išdavė Europos arešto orderį.

17. 2005 m. gegužės 24 d. Vilniaus kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo tarnyba prokurorą informavo apie pareiškėjo buvimo vietą ir prokuroras nurodė pareiškėją sulaikyti.

18. 2005 m. gegužės 25 d. Kaune pareiškėjas buvo sulaikytas. Pareiškėjui surašytame įtariamojo laikino sulaikymo protokole nurodyta, kad jis sulaikytas atliekant ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje įtariant, kad jis organizavo R. G. nužudymą. Protokole remiamasi 2002 m. rugsėjo 2 d. teismo nutartimi dėl pareiškėjo suėmimo, Europos arešto orderiu ir tuo, kad 1985 m. pareiškėjas buvo teistas už nusikaltimą nuosavybei. Protokole taip pat nurodyta, kad pareiškėjas ilgą laiką slapstėsi nuo prokuroro. Pareiškėjas pasirašė laikino sulaikymo protokolą ir 2002 m. rugsėjo 2 d. prokuroro nutarimą, kuriuo jis patrauktas kaltinamuoju už R. G. nužudymo organizavimą (žr. šio sprendimo 13 punktą).

19. Tą pačią dieną, t. y. 2005 m. gegužės 25 d., prokuroras surašė pranešimą apie įtarimą, kuriame pakartotas prokuroro R. G. nužudymo faktinių aplinkybių vertinimas, išdėstytas 2002 m. rugsėjo 2 d. nutarime, kuriuo jis patrauktas kaltinamuoju (žr. šio sprendimo 13 punktą). Pranešime

apie įtarimą, kurį pasirašė pareiškėjas ir jo gynėjas, nenurodyti jokie įrodymai.

Vėliau tą pačią dieną pareiškėjas buvo supažindintas su 2002 m. rugsėjo 2 d. prokuroro nutarimu patraukti jį kaltinamuoju už R. G. nužudymą (žr. šio sprendimo 13 punktą). Pareiškėjas buvo apklaustas. Iš keturių už R. G. nužudymą nuteistų asmenų jis prisipažino pažįstą tik O. L. Pareiškėjas neigė bet kokį savo dalyvavimą susprogdinant automobilį ir atsisakė duoti parodymus be gynėjo. Tada pareiškėjas pasirašė įtariamojo apklausos protokolą.

20. Kaip nurodyta 2005 m. gegužės 26 d. gynėjo supažindinimo su bylos medžiaga protokole, prokuroras pareiškėjo gynėjui jo prašymu pateikė šiuos bylos dokumentus:

1) 2005 m. gegužės 25 d. įtariamojo laikino sulaikymo protokolą (žr. šio sprendimo 18 punktą);

2) 2002 m. rugsėjo 2 d. nutarimą patraukti pareiškėją kaltinamuoju (žr. šio sprendimo 13 punktą);

3) 2005 m. gegužės 25 d. pranešimą apie įtarimą (žr. šio sprendimo 19 punktą);

4) 2005 m. gegužės 25 d. įtariamojo apklausos protokolą (žr. šio sprendimo 19 punktą).

21. 2005 m. gegužės 26 d. prokuroras Vilniaus miesto 2-ajam apylinkės teismui raštu pateikė pareiškimą skirti pareiškėjui suėmimą. Pareiškime prokuroras aprašė nusikaltimo aplinkybes, išdėstytas nutarime patraukti pareiškėją kaltinamuoju bei pranešime apie įtarimą (žr. šio sprendimo 13 ir 19 punktus). Jame teigiama, kad įrodymai, siejantys pareiškėją su R. G. nužudymu, yra liudytojų ir kitų asmenų parodymai, parodymų atpažinti protokolai, paieškos protokolai ir kiti faktiniai duomenys. Nutarime nepaaiškinti jokie konkretūs pareiškėjo kaltės įrodymai. Kaip suėmimo pagrindus prokuroras nurodė dvejus metus trunkantį pareiškėjo slapstymąsi nuo prokuroro, Europos arešto orderį, ankstesnį pareiškėjo teistumą, už nužudymą skiriamos bausmės griežtumą, galintį paskatinti pareiškėją bėgti, taip pat poreikį atlikti daugiau tyrimo veiksmų. Tarp pareiškime nurodytų suėmimo pagrindų nepaminėta grėsmė, kad pareiškėjas gali bandyti paveikti liudytojus.

22. 2005 m. gegužės 26 d. Vilniaus miesto 2-asis apylinkės teismas surengė posėdį, dalyvaujant prokurorui, pareiškėjui ir pareiškėjo gynėjui.

Kaip matyti iš posėdžio protokolo, jo pradžioje pareiškėjo gynėjas paprašė teismo leisti susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, kuria remiantis jo klientas buvo suimtas. Gynėjas pripažino, kad jis turėjo galimybę susipažinti su prokuroro prašymu teismui skirti pareiškėjui suėmimą (žr. šio sprendimo 21 punktą), įtariamojo apklausos protokolu ir pranešimu apie įtarimą, tačiau su likusia medžiaga jam nebuvo leista susipažinti, neatsižvelgiant į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo rekomendacijas (žr. šio sprendimo 52 punktą). Gynėjas teigė, jog informacijos, su kuria buvo supažindintas, nepakako, kad

jis galėtų suprasti, pirma, kuo remiantis pareiškėjas įtariamasis R. G. nužudymu ir, antra, kokiu pagrindu jis suimtas. Gynėjas tvirtino, kad jis turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, prokuroro pateikta teismui, kad įvertintų, ar jo klientas buvo pagrįstai suimtas.

23. Atsakydamas prokuroras nurodė, kad „šiuo atveju gynėjas supažindintas tiek, kiek reikia“. Be to, remiantis Baudžiamojo proceso kodekso 177 straipsniu, ikiteisminio tyrimo duomenys neskelbtini. Nagrinėjamu atveju pareiškėjui nebuvo leista susipažinti su visa bylos medžiaga, nes tai galėjo pakenkti ikiteisminio tyrimo sėkmei. Pareiškėjui suėmimas skirtas remiantis tuo, kad [nuo 2002 m.] buvo vykdoma jo paieška ir jo atžvilgiu buvo išduotas Europos arešto orderis. Posėdžio protokole taip pat nurodyta, kad prokuroras tada teismui pateikė ikiteisminio tyrimo medžiagą, susijusią su pareiškėju ir jo suėmimo pagrįstumu. Teismas, išnagrinėjęs ir įvertinęs prokuroro pateiktą medžiagą, nusprendė atmesti gynėjo prašymą su ja susipažinti, nes jos atskleidimas galėjo pakenkti veiksmingam tyrimui.

24. Apklausiamas per teismo posėdį, pareiškėjas prisipažino pažinojęs O. L. Tačiau jis neigė pažinojęs už R. G. nužudymą jau nuteistus G. B., I. M. ir V. J. Pareiškėjas taip pat tvirtino, jog niekada neturėjo slapyvardžio „Alius“. Jis pripažino, kad jo žmona gyvena Airijoje ir kad jis yra pasiturintis. Pareiškėjas ir jo gynėjas teigė, kad pareiškėjas niekada nebuvo iškvietas į apklausą, taip pat niekada nesislapstė nuo tyrėjų: po 1995 m. jis pasikeitė savo asmens dokumentus, kirto valstybės sieną, dalyvavo automobilių ralio varžybose, kuriose 2003 m. laimėjo Prezidento taurę, ir netgi buvo išrinktas Lietuvos automobilių sporto federacijos Ralio komiteto pirmininku.

25. Vilniaus miesto 2-asis apylinkės teismas nusprendė patenkinti prokuroro pareiškimą pareiškėjui skirti suėmimą. Nutarties rezoliucinėje dalyje apibendrinęs prokuroro ir gynėjo pateiktus argumentus, teismas pažymėjo, kad bylos medžiaga rodo, jog pareiškėjas įtariamasis labai rimtu nusikaltimu, už kurį gali būti paskirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė. Pareiškėjo sutuoktinė gyveno užsienyje ir tai galėjo jį paskatinti slapstytis nuo teisingumo. Reikšmės taip pat turėjo tai, kad tyrėjams duotuose [liudytojų] parodymuose buvo prieštaravimų. Todėl buvo pagrįstai manoma, kad pareiškėjas, būdamas laisvėje, „gali bandyti paveikti baudžiamojo proceso dalyvius (nuteistuosius, liudytojus ir kt.) ir sunaikinti įrodymus“. Be to, reikėjo atlikti daugiau ikiteisminio tyrimo veiksmų. Galiausiai buvo pagrindo manyti, kad pareiškėjas gali daryti naujus nusikaltimus.

26. 2005 m. birželio 7 d. G. B. dalyvavo parodyme atpažinti ir iš trijų parodytų asmenų jis atpažino pareiškėją kaip „Alių“, t. y. asmenį, užsakiusį R. G. nužudymą. Vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso reikalavimais, pareiškėjo gynėjas dalyvavo parodyme atpažinti, per kurį G. B. atpažino jo klientą.

27. 2005 m. birželio 15 d. G. B. buvo apklaustas prokuroro ir raštu paliudijo, kad po to, kai jis atpažino pareiškėją, 2005 m. birželio 7 d. į jį

kreipėsi kitas kalinys. Dėl kalėjime vyraujančių santykių G. B. nenorėjo atskleisti minėto kalinio tapatybės. G. B. nurodė, kad minėtas kalinys jį informavo gavęs pasiūlymą „iš laisvės“ ir iš „Kauno nusikalstamo pasaulio“ sumokėti G. B. 200 000 litų už tai, kad jis neatpažintų pareiškėjo kaip R. G. nužudymo užsakovo. Į tai G. B. atsakė, kad jau buvo per vėlu, nes jis jau atpažino pareiškėją. Tada minėtas kalinys pareiškė, kad tokiu atveju jis turės pasitarti su pasiūlymą pateikusiais asmenimis.

Po keleto dienų, 2015 m. birželio 8 ar 9 d., tas pats kalinys pateikė naują pasiūlymą: G. B. turėtų pateikti rašytinį pareiškimą, kad birželio 7 d. atpažindamas pareiškėją jis suklydo. G. B. taip pat buvo informuotas, kad pareiškėjo gynėjai svarstė galimybę ginčyti parodymo atpažinti procedūros teisėtumą. Pareiškėjui tariamai pasiūlyta suma už ankstesnių parodymų pakeitimą išliko tokia pati. G. B. taip pat nurodė, kad jam nebuvo grasinama dėl parodymų, duotų prieš pareiškėją.

28. 2005 m. birželio 13 d. pareiškėjo gynėjas Vilniaus apygardos teismui pateikė skundą dėl 2005 m. gegužės 26 d. teismo nutarties skirti jo klientui suėmimą. Gynėjas skundėsi, kad teisėjas neleido jam susipažinti su bylos medžiaga ir kad dėl to procese nesilaikyta rungimosi principo. Gynėjas pripažino, kad pareiškėjas anksčiau buvo teistas, bet tai įvyko prieš daugelį metų. Pareiškėjo gynėjas taip pat paprašė teismo G. B. parodymus vertinti kritiškai, nes minėtas nuteistasis galėjo turėti savų priežasčių apkaltinti pareiškėją. Be to, prokuroras nepateikė jokių faktinių duomenų, kurie patvirtintų jo įtarimą, kad pareiškėjas gali bandyti paveikti liudytojus. Advokato žiniomis visi apie R. G. nužudymą žinių turintys liudytojai buvo izoliuoti nuo visuomenės ir nebuvo jokios realios galimybės juos paveikti. Be to, jei kas nors ir norėjo sutrukdyti įvykdyti teisingumą, toks asmuo tai jau būtų padaręs per 10 nuo nusikaltimo prabėgusių metų. Šiuo metu tai daryti nebuvo prasmės. Savo teiginiams, kad pareiškėjo buvimas laisvėje nesukels jokio pavojaus, pagrįsti gynėjas teismui pateikė dokumentus apie kliento šeiminių ir profesinę padėtį.

29. 2005 m. birželio 27 d. Vilniaus apygardos teismas pareiškėjo skundą atmetė. Posėdyje dalyvavo prokuroras ir pareiškėjo gynėjas.

Teismas pripažino, kad faktinę pareiškėją apkaltinančią medžiagą sudarė G. B. parodymai, taip pat protokolai, kuriame nurodyta, kad G. B. atpažino pareiškėją ir iš nuotraukų, ir gyvai. Be to, teismas pažymėjo, jog remiantis jam pateikta informacija, pareiškėjo paieška užtruko ilgą laiką, užsienyje jis turėjo ryšių ir jo atžvilgiu buvo išduotas Europos arešto orderis. Nusikaltimo, kuriuo jis buvo įtariamas, sunkumas taip pat buvo vienas iš veiksnių, nustatant pagrindus jo suėmimui.

Tačiau apeliacinis teismas pažymėjo, jog „byloje nėra pagrįstų įrodymų, rodančių, kad pareiškėjas pats arba per trečiuosius asmenis bandytų paveikti liudininkus, nukentėjusiuosius, nuteistuosius ar kitus asmenis ar kad jis bandytų sunaikinti įrodymus“. Vien tai, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnai dar nesurinko visų bylai reikalingų duomenų, taip pat nesudaro pagrindo jo

suėmimui. Pareiškėjas negali atsakyti dėl byloje užfiksuotų parodymų nenuoseklumo.

30. Per 2005 m. rugpjūčio 24 d. surengtą akistatą G. B. dar kartą patvirtino savo parodymus, kad R. G. nužudymą užsakė būtent pareiškėjas.

31. Pareiškėjui kardomoji priemonė – suėmimas buvo pratęsta 2005 m. rugpjūčio 22 d. ir vėliau 2005 m. rugsėjo 20 d. Šiuose posėdžiuose dalyvavo jo gynėjai ir prokuroras. Kaip suėmimo pagrindus teismai nurodė pareiškėjo paiešką, Europos arešto orderį, ankstesnį jo teistumą ir tai, kad jis kaltinamas sunkaus nusikaltimo padarymu, už kurį numatyta griežta bausmė. Vienoje iš šių dviejų nutarčių teismas taip pat pažymėjo, kad vienas iš asmenų, jau nuteistų už automobilio susprogdinimą 1995 m., G. B., įvardijo pareiškėją kaip R. G. nužudymo užsakovą.

32. 2005 m. spalio 20 d. prokuroras apklausė G. B. sutuoktinę. Ji paliudijo žinojusi, kad jos sutuoktinis buvo liudytojas baudžiamojoje byloje dėl R. G. nužudymo. Sutuoktinės teigimu, vyras jai buvo sakęs apie grasinimus jam ir jo šeimai už tai, kad jis davė parodymus, ir perspėjo ją, kad būtų atsargi. Ji taip pat nurodė, kad laikotarpiu nuo birželio mėn. antrosios pusės ji ir jos dukra sulaukė skambučių iš nepažįstamų vyrų, kurie kvietė susitikti ir pasišnekėti, bet ji atsisakė. Ji taip pat paliudijo, kad spalio 8 d. prie įėjimo į jai priklausančią kavinę ji rado laidotuvių vainiką. Tai ji suprato kaip užslėptą grasinimą G. B. šeimai, jei jis nepakeis parodymų.

33. 2005 m. lapkričio 24 d. Vilniaus apygardos teismas dar kartą pratęsė pareiškėjui kardomąjį kalinimą. Dar kartą patvirtinęs pirmiau nurodytus pagrindus pareiškėjo suėmimui pratęsti, įskaitant tai, kad jis nuo pat 2002 m. slapstėsi nuo teisingumo, Vilniaus apygardos teismas taip pat atkreipė dėmesį į įrodymus, kad pareiškėjas per trečiuosius asmenis bandė paveikti liudytoją G. B. ir jo šeimos narius, idant G. B. neliudytų prieš pareiškėją.

34. 2006 m. balandžio 25 d. nuosprendžiu Vilniaus apygardos teismas pripažino pareiškėją kaltu dėl R. G. nužudymo užsakymo. Priimdamas tokį nuosprendį, teismas rėmėsi G. B. parodymais. Nors pareiškėjas neigė dalyvavęs nusikaltime ir kaltino G. B. šmeižtu, baudžiamąją bylą nagrinėjęs teismas pažymėjo, kad nuo pat pirmosios G. B. apklausos ikiteisminio tyrimo metu 1998 m. G. B. parodymai, kad nusikaltimą suorganizavo asmuo vardu „Alius“ buvo nuoseklūs. Be to, 2002 m. kovo 19 d. G. B. atpažino pareiškėją iš nuotraukų, o 2005 m. birželio 7 d. – per parodymą atpažinti. Kiti pareiškėjo kaltę patvirtinantys įrodymai buvo parodymai, gauti iš dar 9 liudytojų – pareiškėjo ir R. G. buvusių verslo partnerių, policijos pareigūno ir R. G. našlės brolio. Telefoninių pokalbių įrašai taip pat atskleidė, kad 1995 m. balandžio ir gegužės mėn. pareiškėjas daug kartų kalbėjo su R. G., O. L. ir G. B. Be to, pareiškėjo bendrovės banko sąskaitų išrašai, muitinės deklaracijos bei Kauno miesto savivaldybės dokumentai liudijo apie pareiškėjo ir R. G. finansinius sandorius.

35. Vilniaus apygardos teismas pažymėjo, kad nuo nusikaltimo padarymo buvo praėję 11 metų. Per tą laikotarpį pareiškėjas nesislapstė, nors ir buvo

nepagrįstai paskelbta jo paieška. Per visą laikotarpį nuo 1995 m. pareiškėjas nė karto nepažeidė įstatymo ir bylos medžiagoje nebuvo jokių duomenų, siejančių jį su organizuotu nusikalstamumu. Be to, pareiškėjas dirbo, išlaikė savo šeimą, įskaitant du nepilnamečius vaikus, ir dalyvavo visuomeniniame gyvenime. Vis dėlto, atsižvelgęs į nusikaltimo sunkumą, teismas padarė išvadą, kad pareiškėjas vis dar kėlė pavojų visuomenei. Galiausiai teismas konstatavo, kad dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų kaltės bausmė pareiškėjui skirta praėjus daugeliui metų po nusikaltimo. Todėl labai griežtos bausmės skyrimas prieštarautų teisingumui. Tinkama laikytina 8 metų laisvės atėmimo bausmė, ją atliekant pataisos namuose. Į šį laikotarpį buvo įskaičiuotas pareiškėjo kardomajame kalinime išbūtas laikas nuo 2005 m. gegužės 25 d. iki 2006 m. balandžio 25 d.

36. Apskundęs šį nuosprendį Lietuvos apeliaciniam teismui, 2007 m. gegužės 18 d. pareiškėjas buvo išteisintas. Teismas konstatavo, kad pagrindinio kaltinimo liudytojo G. B. parodymai, patvirtinantys pareiškėjo kaltę, įskaitant 1998 m. parodymų patikrinimo vietoje pateiktus parodymus, pareiškėjo atpažinimą per policijos surengtą parodymą atpažinti bei per akistatą pateiktus parodymus, buvo nelogiški, prieštaraujantys kitiems įrodymams ir nenuoseklūs. Buvo tikėtina, kad duodamas tokius parodymus G. B. siekė palengvinti savo padėtį. Šiuo atžvilgiu Lietuvos apeliacinis teismas dar pažymėjo, kad G. B. siekė sumenkinti savo paties vaidmenį R. G. nužudyme. Dėl šios priežasties 2003 m. birželio 19 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atmetė prokuroro ir G. B. prašymą sušvelninti G. B. paskirtą bausmę remiantis ankstesnės redakcijos Baudžiamojo kodekso 41¹ straipsniu (žr. šio sprendimo 54 punktą). Be to, Lietuvos apeliacinis teismas pabrėžė, kad nebuvo pakankamai kitų įrodymų, kurie leistų susieti pareiškėją su nusikaltimu.

Lietuvos apeliacinis teismas įpareigojo pareiškėją iš suėmimo paleisti. Jis buvo įpareigotas būti savo gyvenamojoje vietoje, paėmus iš jo kelionės dokumentus.

37. Vėliau Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pareiškėją išteisinantį nuosprendį panaikino ir perdavė bylą nagrinėti iš naujo.

38. Apeliaciniame teisme pareiškėjas pakartojo savo skundą, kad 2005 m. gegužės 26 d. ikiteisminio tyrimo teisėjas nesudarė jam galimybės susipažinti su prokuroro pateikta medžiaga. Jis taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad G. B. apie jam tariamai darytą neteisėtą poveikį prokurorą informavo tik praėjus savaitei nuo tariamo įvykio. Pareiškėjo nuomone, G. B. siekė bet kokiomis priemonėmis jį apkaltinti.

39. 2009 m. kovo 13 d. Lietuvos apeliacinis teismas pareiškėją vėl išteisino, patvirtindamas savo ankstesnę išvadą, kad G. B. parodymai prieš pareiškėją buvo nenuoseklūs. Jis taip pat pažymėjo, kad baudžiamąją bylą nagrinėjęs teismas laikė, kad pareiškėjo paieška paskelbta nepagrįstai, bet daugiau šio klausimo neplėtojo. Lietuvos apeliacinis teismas pabrėžė, kad pareiškėjas niekada nesislapstė nuo teisėsaugos, nors prokuroras reikalavo iš

apeliacinio teismo paneigti šį baudžiamąją bylą nagrinėjusio teismo vertinimą (taip pat žr. šio sprendimo 40 ir 41 punktus).

Pareiškėjui panaikintas įpareigojimas būti gyvenamojoje vietoje, jam gražinti kelionės dokumentai.

40. Tą pačią dieną, remdamasis Baudžiamojo proceso kodekso 257 straipsniu (žr. šio sprendimo 53 punktą), Lietuvos apeliacinis teismas priėmė atskirąją nutartį, pažymėdamas, kad įtariamojo paieška gali būti paskelbta, jei įtariamojo gyvenamoji vieta nežinoma tyrėjams, ir jie tokiu atveju privalo imtis priemonių įtariamajam surasti. Tačiau šiuo atveju pareiškėjas nuo tyrėjų niekada nesislapstė. Priešingai, jis gyveno savo bute Kaune, dalyvavo automobilių ralio varžybose užsienyje, 2003 m. ralyje „Aplink Lietuvą“ laimėjo Prezidento taurę ir tais pačiais metais net buvo išrinktas Ralio komiteto pirmininku. Be to, pareiškėjas ir automobiliu, ir kaip oro linijų keleivis net 10 kartų kirto Lietuvos valstybės sieną, dirbo savo privačioje bendrovėje ir mokėjo socialinio draudimo įmokas. Visa tai vyko tuo laikotarpiu, kai buvo vykdoma 2002 m. rugsėjo 2 d. paskelbta pareiškėjo paieška. Pareiškėjas nebuvo nė karto iškviestas į prokuratūrą, ir nė vieno iš pareiškėjo šeimos narių policija nepasiteiravo apie pareiškėjo buvimo vietą, niekada pas juos nesilankė. Kaip 2006 m. sausio mėn. patvirtino policija, pareiškėjui niekada nebuvo užvesta paieškos byla. Be to, 2003 m. spalio mėn. Šiauliuose jis buvo sulaikytas už policijos pareigūnų įžeidimą, bet vėliau buvo paleistas.

41. Remdamasis pirmiau išdėstytomis aplinkybėmis, Lietuvos apeliacinis teismas konstatavo, kad prokuroras sąmoningai ir nepagrįstai paskelbė pareiškėjo paiešką, prieš tai net neiškvietęs jo į apklausą ir nesiėmęs jokių realių priemonių jo buvimo vietai nustatyti. Lietuvos apeliacinis teismas taip pat konstatavo, kad 2005 m. prokuroras sąmoningai suklaidino teismus, sprendžiančius pareiškėjo suėmimo klausimą, pateikdamas jiems akivaizdžiai neteisingą informaciją. Tai rodo, kad prokuroras turėjo kitų tikslų, tačiau šių aplinkybių tyrimas nepateko į Lietuvos apeliacinio teismo kompetenciją. Vis dėlto gali būti, kad dėl minėtų aplinkybių pareiškėjas buvo neteisėtai laikomas suimtas beveik dvejus metus – nuo 2005 m. gegužės 25 d. iki 2007 m. gegužės 18 d. Todėl Lietuvos apeliacinis teismas įpareigojo Generalinę prokuratūrą nustatyti, ar prokuroras nepiktnaudžiavo tarnybine padėtimi (pagal Lietuvos įstatymus tai yra nusikaltimas). Apeliacinis teismas taip pat pabrėžė, jog, kaip matyti iš 2005 m. gegužės 26 d. teismo nutarties pareiškėjui skirti suėmimą ir laikotarpį nuo 2005 m. birželio 27 d. iki 2005 m. lapkričio 24 d. priimtų teismo nutarčių, kuriomis pratęstas jo kardomasis kalinimas, [2002 m. paskelbta] pareiškėjo paieška, kaip ir 2005 m. išduotas Europos arešto orderis, buvo vieni iš esminių pagrindų, kuriais remiantis jam skirta ir pratęsta kardomoji priemonė – suėmimas.

42. 2009 m. birželio 19 d. generalinio prokuroro pavaduotojas nutarė, kad prokuroras jokio nusižengimo nepadarė. Priešingai, būtent policijos pareigūnai tinkamai neatliko savo pareigų, nesugebėdami nustatyti pareiškėjo

buvimo vietos (žr. šio sprendimo 10, 12 ir 15 punktus), ir dėl to prokuroras negalėjo iškviesti pareiškėjo į apklausą. Bet kokių atveju asmens, kurio bendrininkai buvo nuteisti kalėti ilgus metus (žr. šio sprendimo 9 punktą), kvietimas į apklausą vargu ar galėtų būtų laikomas pateisinama priemone siekiant užtikrinti ikiteisminio tyrimo sėkmę. Kai policija informavo prokurorą apie galimą pareiškėjo buvimo vietą, prokuroras nedelsdamas nurodė policijos pareigūnams apieškoti nurodytą vietą ir sulaikyti pareiškėją, kitą dieną jam pateikiant kaltinimus (žr. šio sprendimo 17 ir 18 punktus). Todėl prokuroro veiksmai buvo pagrįsti faktinėmis aplinkybėmis ir teisėti. Nebuvo pagrindo konstatuoti, kad jis suklaidino teismus šiems sprendžiant dėl pareiškėjo suėmimo.

43. Generalinio prokuroro pavaduotojo nuomone, tai, kad prokuroras prašydamas teismo pareiškėjui skirti suėmimą rėmėsi pareiškėjo paieška ir Europos arešto orderiu (žr. šio sprendimo 14 ir 21 punktus), nesudarė pakankamo pagrindo pratęsti jo suėmimo. Priešingai, teismai atkreipė dėmesį į pareiškėjo ryšius užsienyje, tai, kad užsienyje jis turėjo nuosavybės, buvo pasiturintis ir buvo įtariamas sunkaus nusikaltimo padarymu. Be to, pareiškėjas ir jo gynėjas aktyviai naudojosi savo gynybos teisėmis ginčydami teiginį, kad pareiškėjas slapstėsi nuo tyrėjų. Tai reiškia, kad pareiškėjo teisė į laisvę buvo apribota teisėtai.

44. Galiausiai generalinio prokuroro pavaduotojas nustatė, jog vienas policijos tyrėjas pareiškėjo paiešką organizavo nenuosekliai. Nors jo veiksmai galėjo būti prilyginti tarnybiniam nusižengimui, tyrėjas jau nebedirbo policijos sistemoje ir negalėjo būti nubaustas.

Todėl generalinio prokuroro pavaduotojas atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2009 m. kovo 13 d. nutartyje nurodytų faktų. Generalinio prokuroro pavaduotojo nutarimas buvo nusiųstas pridėti prie pareiškėjo baudžiamosios bylos.

45. 2009 m. lapkričio 3 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas dar kartą perdavė pareiškėjo baudžiamąją bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka. Kasacinis teismas pažymėjo, kad G. B. parodymai savaime netapo mažiau patikimi vien dėl to, kad jis bendradarbiavo su teisėsaugos institucijomis pranešdamas joms apie R. G. nužudymą ir dėl šios priežasties prokuroras paprašė sušvelninti G.B. paskirtą bausmę.

46. 2011 m. spalio 25 d. Lietuvos apeliacinis teismas pripažino pareiškėją kaltu dėl R. G. nužudymo organizavimo, siekiant išvengti savo ir kitų asmenų 200 000–280 000 USD dydžio skolos R.G. grąžinimo. Pareiškėjas buvo nuteistas 5 metų laisvės atėmimo bausme.

47. 2012 m. gegužės 8 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, iš naujo išaiškinęs baudžiamojo įstatymo nuostatas, paliko galioti pirmosios instancijos teismo nuosprendį, kuriuo pareiškėjui skirta 8 metų laisvės atėmimo bausmė.

Remiantis naujausia iš pareiškėjo gynėjo gauta informacija, 2015 m. sausio mėn. pareiškėjas buvo paleistas į laisvę anksčiau laiko.

II. BYLAI REIKŠMINGA VIDAUS TEISĖ IR PRAKTIKA

48. Konstitucijos 31 straipsnyje nustatyta, kad asmuo, kaltinamas padaręs nusikaltimą, turi teisę, kad jo byla viešai ir teisingai išnagrinėtų nepriklausomas ir bešališkas teismas.

49. Bylai reikšmingu metu galiojusiame Baudžiamojo proceso kodekse buvo nustatyta, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnas kaltinamąjį, kuris yra laisvėje, į apklausą iškviečia šaukimu. Šaukimas turi būti įteiktas pasirašytinai. Jei kaltinamojo jo gyvenamojoje vietoje nėra, šaukimas gali būti įteiktas jo šeimos nariams. Jei kaltinamojo gyvenamoji vieta nežinoma, ikiteisminio tyrimo pareigūnas gali paskelbti paiešką ir imtis priemonių ją surasti (163 ir 220 straipsniai).

50. Remiantis Baudžiamojo proceso kodekso 177 ir 181 straipsniais, ikiteisminio tyrimo duomenys yra neskelbtini. Įtariamajam ar jo gynėjui gali būti leista susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir daryti jos kopijas, tačiau, jei toks susipažinimas, prokuroro manymu, galėtų pakenkti ikiteisminio tyrimo sėkmei, jis turi teisę neleisti įtariamajam ar jo gynėjui susipažinti su visais ikiteisminio tyrimo duomenimis ar jų dalimi. Ikiteisminiam tyrimui pasibaigus ir surašius kaltinamąjį aktą, gynėjui leidžiama susipažinti su visa baudžiamosios bylos medžiaga.

51. Remiantis generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 18 d. patvirtintomis Rekomendacijomis dėl proceso dalyvių susipažinimo su bylos medžiaga ikiteisminio tyrimo metu, šalims gali būti neleista susipažinti su bylos medžiaga, jei tai galėtų pakenkti ikiteisminio tyrimo sėkmei, pavyzdžiui, kai tai gali daryti įtaką liudytojų parodymams.

52. 2004 m. gruodžio 30 d. patvirtintame Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato nutarime Nr. 50 „Dėl teismų praktikos skiriant arba pratęsiant kardomąjį kalinimą (suėmimą)“ nurodyta, kad sprendamas kardamosios priemonės paskyrimo klausimą teisėjas privalo patikrinti, ar pateiktoje medžiagoje yra pakankamai duomenų, leidžiančių manyti, kad būtent įtariamasis padarė nusikalstamą veiką. Su pateikta medžiaga turi teisę susipažinti įtariamasis ir jo gynėjas.

53. Baudžiamojo proceso kodekso 257 straipsnyje nurodyta, kad tuo atveju, jei nagrinėdamas bylą teismas nustato, kad nusikalstamą veiką gali būti padaręs kitas asmuo, teismas privalo apie tai pranešti prokurorui.

54. Remiantis ankstesnės redakcijos Baudžiamojo proceso kodekso 41¹ straipsniu, jei asmuo visiškai prisipažino padaręs nusikaltimą, nuoširdžiai gailisi, ir byloje nėra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, teismas skiria jam laisvės atėmimo bausmę, ne didesnę kaip įstatymo sankcijoje už padarytą nusikaltimą nustatytas bausmės vidurkis, arba bausmę, nesusijusią su laisvės atėmimu (žr. šio sprendimo 36 punktą).

55. Remiantis Civilinio kodekso 6.272 straipsnio 1 dalimi, dėl neteisėtų ikiteisminio tyrimo institucijų arba teismo veiksmų baudžiamojoje byloje gali būti pateiktas civilinis ieškiny, siekiant turtinės ir neturtinės žalos

atlyginimo. Remiantis minėta nuostata, žalos atlyginimo gali būti reikalaujama dėl neteisėto nuteisimo, suėmimo ar sulaikymo, neteisėto procesinės prievartos priemonių pritaikymo ir neteisėto administracinės nuobaudos paskyrimo.

Nacionalinių teismų praktika dėl civilinės teisės gynybos priemonių neteisėto kardomojo įkalinimo atvejais taip pat apžvelgta byloje *Varnas prieš Lietuvą* (Nr. 42615/06, §§ 63-68, 2013-07-09).

TEISĖ

I. TARIAMAS KONVENCIJOS 5 STRAIPSNIO 4 DALIES PAŽEIDIMAS

56. Pareiškėjas skundėsi, kad 2005 m. gegužės 26 d. procesas Vilniaus miesto 2-ajame apylinkės teisme vyko pažeidžiant rungimosi principą, nes jam ir jo gynėjui neleista susipažinti su informacija, kuria remiantis jam buvo paskirta kardomoji priemonė – suėmimas. Pareiškėjas rėmėsi Konvencijos 5 straipsniu.

57. Teismas mano, kad pareiškėjo skundas nagrinėtinas remiantis Konvencijos 5 straipsnio 4 dalimi, kurioje nustatyta:

„4. Kiekvienas asmuo, kuriam atimta laisvė jį sulaikius ar kalinant, turi teisę kreiptis į teismą, kad šis greitai priimtų sprendimą dėl jo kalinimo teisėtumo ir, jeigu asmuo kalinamas neteisėtai, nuspręstų jį paleisti.“

A. Priimtinumai

1. Šalių teiginiai

a) Vyriausybė

58. Visų pirma Vyriausybė tvirtino, kad skundas buvo nepriimtinas, nes pareiškėjas nepanaudojo civilinėje teisėje numatytos teisinės gynybos priemonės ir nereikalavo žalos atlyginimo iš valstybės ir dėl kardomojo kalinimo skyrimo procedūros, ir dėl tokios kardomosios priemonės teisėtumo bei pagrįstumo. Vyriausybė rėmėsi Civilinio kodekso 6.272 straipsniu ir nacionalinių teismų praktika, pagal kurią civilines bylas nagrinėjantys teismai gali pripažinti ikiteisminio tyrimo veiksmus neteisėtais, net jei jie buvo įvertinti kitaip baudžiamąsias bylas nagrinėjančiuose teismuose (žr. šio sprendimo 55 punktą). Daugelyje bylų šalys sėkmingai prisiteisė atlyginimą už žalą dėl tariamai neteisėto suėmimo – dažniausiai dėl pernelyg ilgai užsitęsusio ikiteisminio tyrimo, tačiau ir dėl kitų su neteisėtu ar nepagrįstu suėmimu susijusių aspektų.

59. Vyriausybė taip pat tvirtino, kad skundas buvo akivaizdžiai nepagrįstas.

b) Pareiškėjas

60. Pareiškėjas pabrėžė, kad jo skundas buvo grindžiamas ne tvirtinimu, kad jis patyrė žalą dėl nepagrįsto suėmimo, bet tvirtinimu, kad jo teisė į rungimosi principu pagrįstą bylos nagrinėjimą buvo pažeista, kai Vilniaus miesto 2-asis apylinkės teismas 2005 m. gegužės 26 d. paskyrė jam kardomąją priemonę – suėmimą.

2. Teismo vertinimas

61. Teismo vertinimu, pareiškėjo skundo esmė yra jo tvirtinimas, kad per minėtą teismo posėdį nebuvo laikomasi Konvencijos 5 straipsnio 4 dalyje įtvirtinto šalių lygiateisiškumo principo, nes sprendamas dėl pareiškėjo suėmimo teismas turėjo galimybę susipažinti su pareiškėjo baudžiamosios bylos medžiaga, o pareiškėjui ir jo gynėjui šie dokumentai atskleisti nebuvo. Teismas taip pat pažymi, kad pareiškėjas šį konkretų klausimą kėlė savo apeliaciniame skunde 2005 m. birželio 13 d., tačiau nesėkmingai (žr. šio sprendimo 28 punktą), taip visapusiškai pasinaudodamas baudžiamajame procese numatyta teisinės gynybos priemone. Pareiškėjas šį argumentą netgi pakartojė teisme, kai jo baudžiamoji byla buvo nagrinėjama iš esmės (žr. šio sprendimo 38 punktą).

62. Teismas yra konstatavęs, kad tais atvejais, kai asmuo gali pasinaudoti keliomis nacionalinėje teisėje numatytomis teisinės gynybos priemonėmis, jis gali pasirinkti teisinės gynybos priemonę, atitinkančią jo skundo esmę. Kitaip tariant, kai tam tikra teisinės gynybos priemonė jau pasinaudota, pasinaudoti kita teisinės gynybos priemone, kurios tikslas yra iš esmės toks pat, neprivaloma (žr. *Jasinskis v. Latvia*, no. 45744/08, § 50, 2010-12-21). Remdamasis šios bylos aplinkybėmis, Teismas taip pat mano, kad Lietuvos teismų praktika, kuria remiasi Vyriausybė, labiau susijusi su suėmimo trukme ar teisėtumu, o ne su konkrečiu šalių lygiateisiškumo aspektu nagrinėjant baudžiamąją bylą dėl pareiškėjo suėmimo, kuris sudaro pareiškėjo reikalavimo šioje byloje esmę. Taigi Teismas nemano, kad civilinės teisės nustatyta teisinės gynybos priemonė suteiktų kokių nors papildomų galimybių, kurių nebuvo naudojantis baudžiamosios teisės nustatytomis teisinės gynybos priemonėmis. Dėl šių priežasčių Vyriausybės prieštaravimas dėl civilinės teisės gynybos priemonės nepanaudojimo turi būti atmestas.

63. Teismas pažymi, kad šis skundas nėra iš esmės nepagrįstas, remiantis Konvencijos 35 straipsnio 3 punkto a papunkčiu. Taip pat pažymi, kad jis nėra nepriimtinas kokių nors kitu pagrindu. Todėl jį reikia pripažinti priimtiniu.

B. Esmė

1. Šalių teiginiai

a) Pareiškėjas

64. Pareiškėjas skundėsi, kad per 2005 m. gegužės 26 d. posėdį Vilniaus miesto 2-ajame apylinkės teisme jam ir jo gynėjui neleista susipažinti su duomenimis, kuriais remiantis jam paskirta kardomoji priemonė – suėmimas. Pareiškėjas nurodė, kad po R. G. nužudymo 1995 m. jis gyveno Lietuvoje ir nesislapstė nuo teisės saugos. Nors 1998 m. lapkričio 9 d. G. B. tyrėjams nurodė pareiškėjo gyvenamąją vietą Kaune, pareiškėjas niekada nebuvo iškvieštas į apklausą. Iki jo sulaikymo 2005 m. jis buvo pasikeitęs savo asmens dokumentus, mokėjo mokesčius, buvo įsidarbinęs, ne kartą kirto valstybės sieną, dalyvavo automobilių ralio varžybose. Taigi jis turėjo teisę sužinoti, kodėl staiga buvo nuspręsta jį suimti. Tačiau prokuroro prašymu visa baudžiamosios bylos medžiaga buvo pateikta tik teisėjui, kuris, su ja susipažinęs, konstatavo, kad pareiškėjo suėmimas buvo teisėtas. Kadangi su medžiaga susipažino tik prokuroras ir teismas, pareiškėjas faktiškai neturėjo galimybės užginčyti jo suėmimo pagrindų, o tai pažeidė jo teisę į rungimosi principu pagrįstą procesą.

65. Be to, pareiškėjas tvirtino, kad G. B. prieš jį liudijo norėdamas padėti prokurorui, kuris, atsilygindamas G. B. už pagalbą, paprašė teismų sušvelninti jam skirtą bausmę. Šiuo klausimu pareiškėjas pažymėjo, kad G. B. iš pradžių buvo nuteistas 19 metų laisvės atėmimo bausme. Pasak pareiškėjo, prokuroras šį nuosprendį apskundė ir paprašė G. B. skirti 13 metų laisvės atėmimo bausmę. Po to, kai Lietuvos apeliacinis teismas sutrumpino G. B. skirtą bausmę iki 15 metų, prokuroras šį sprendimą vėl apskundė, tvirtindamas, kad bausmė vis dar buvo per griežta. Tada Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sutrumpino G. B. skirtą bausmę iki 14 metų, bet pažymėjo, kad prokuroro prašymas buvo nesuderinamas su bylos medžiaga (žr. šio sprendimo 36 punktą).

66. Todėl pareiškėjas paprašė Teismo kritiškai įvertinti G. B. duotus parodymus apie jam skirtus parodymus. Kalbant apie 2005 m. birželio 7 d. liudytojui G. B. tariamai darytą spaudimą, keista, kad G. B. prokuroro apie sulauktus grasinimus neinformavo visą savaitę (žr. šio sprendimo 27 punktą). Iš tikrųjų, pareiškėjo žiniomis, nors dėl šio įvykio buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, niekam nebuvo pareikšti kaltinimai bandymu paveikti liudytoją G. B. ir niekas dėl to nenuteistas. Pareiškėjas taip pat pažymėjo, kad 2005 m. birželio 27 d. sprendimu Vilniaus apygardos teismas panaikino žemesnės instancijos teismo išvadą, kad pareiškėjo suėmimas buvo pagrįstas, nes jis gali paveikti liudytojus (žr. šio sprendimo 29 punktą).

67. Pareiškėjas taip pat rėmėsi nacionalinių teismų išvada, kad faktiškai jo paieška niekada nebuvo vykdyta (žr. šio sprendimo 35 ir 39–41 punktus). Tik pasibaigus ikiteisminiam tyrimui paaiškėjo, kaip buvo vykdoma

pareiškėjo paieška. Ši informacija buvo ypač svarbi sprendžiant, ar pareiškėjas galėjo slapstytis nuo teisingumo. Nepaisant to, per posėdį dėl pareiškėjo suėmimo prokuroras stengėsi sudaryti įspūdį, kad pareiškėjas slapstėsi, taip suklaidindamas teisimą, kad šis skirtų pareiškėjui kardomąjį kalinimą. Tačiau nežinodami, kokia informacija buvo pateikta ikiteisminio tyrimo teisėjui, nei pareiškėjas, nei jo gynėjas neturėjo realios galimybės paneigti prokuroro teiginį, kad pareiškėjas galėtų bėgti, jei nebus suimtas, ir buvo akivaizdu, kad prokuroras nebūtų galėjęs manipuliuoti ikiteisminio tyrimo medžiaga, jei pareiškėjas ir jo gynėjas būtų turėję galimybę su šiais duomenimis susipažinti.

b) Vyriausybė

68. Vyriausybė pabrėžė, kad šioje byloje iš esmės iškilo sudėtingas ir jautrus klausimas, kaip suderinti veiksmingo nusikaltimo tyrimo interesus ir teises į gynybą. Šiuo atžvilgiu Vyriausybė rėmėsi griežtomis nacionalinės teisės normomis, kuriomis reglamentuojama, kada galima neleisti susipažinti su baudžiamosios bylos medžiaga. Akivaizdu, kad kiekvienoje baudžiamosioje byloje reikia rūpestingai siekti užtikrinti tinkamą veiksmingo ikiteisminio tyrimo interesų ir teisių į gynybą pusiausvyrą.

69. Vyriausybė neginčijo, kad per 2005 m. gegužės 26 d. posėdį gynėjui leista susipažinti tik su dalimi ikiteisminio tyrimo medžiagos (žr. šio sprendimo 20 punktą) ir kad teismui pateikti duomenys, ypač G. B. parodymai, atliko lemiamą vaidmenį priimant sprendimą dėl pareiškėjo suėmimo. Tačiau apylinkės teismo sprendimas atmesti gynėjo prašymą susipažinti su visa medžiaga, kurią prokuroras pateikė teismui, buvo pagrįstas argumentu, kad toks minėtų duomenų atskleidimas gali pakenkti tyrimo sėkmei. Vyriausybės vertinimu, tai buvo visiškai suprantama, atsižvelgiant į baudžiamosios bylos sudėtingumą, nužudymo pagal užsakymą nusikaltimo bendrininkų susitarimų slaptumą ir tai, kad tyrimas buvo susijęs su viena iš didžiausių nusikalstamų grupuočių, kada nors veikusių Lietuvoje. Negalima paneigti galimybės, kad tokių faktinių ikiteisminio tyrimo medžiagos duomenų, kaip pagrindinių kaltinimo liudytojų parodymai, atskleidimas būtų ne tik pakenkęs, bet veikiausiai net sužlugdęs ikiteisminį tyrimą.

70. Šiuo klausimu Vyriausybė pažymėjo, kad prokuroro nurodytos grėsmės išsipildė tą pačią dieną, kai gynyba sužinojo, kas yra pagrindiniai kaltinimo liudytojai, turint omenyje, kad G. B. buvo pasiūlyta už pinigus pakeisti savo parodymus. Be to, vėliau spaudimas buvo daromas G. B. šeimos nariams, kurie sulaukė nepažįstamų vyrų skambučių, o prie G. B. sutuoktinei priklausiusios kavinės durų buvo paliktas laidotuvių vainikas (žr. šio sprendimo 27 ir 32 punktus). Todėl Vyriausybė išreiškė susirūpinimą, kad gynėjo noras susipažinti su visa ikiteisminio tyrimo medžiaga, įskaitant pareiškėją kaltinančius įrodymus, iš tiesų galėjo būti pagrįstas ne tik procesiniais, bet ir kitais interesais. Atsižvelgiant į tai, belieka daryti išvadą,

kad gynėjo prašomų duomenų atskleidimas galėjo visiškai sužlugdyti ikiteisminį tyrimą.

71. Vyriausybė taip pat laikėsi nuomonės, kad vėlesnis pareiškėjo gynėjo dalyvavimas byloje kompensavo pirminį visos bylos medžiagos neatskleidimą. Iš tikrųjų dar 2005 m. birželio 7 d., dalyvaudamas procesiniuose veiksmuose, per kuriuos G. B. įvardijo pareiškėją kaip nužudymo pagal užsakymą organizatorių, pareiškėjo gynėjas sužinojo, kad būtent G. B. buvo pagrindinis kaltinimo liudytojas. 2005 m. birželio 13 d. teikdamas apeliacinį skundą dėl pirminio sprendimo suimti jo klientą, gynėjas pateikė argumentus dėl nepakankamų kaltės įrodymų ir ginčijo G. B. parodymų patikimumą (žr. šio sprendimo 28 punktą). Šiuos gynybos argumentus Vilniaus apygardos teismas peržiūrėjo ir atmetė 2005 m. birželio 27 d. ir vėliau, kai teismai pratęsė pareiškėjo kardomojo kalinimo terminą (žr. šio sprendimo 29, 31 ir 33 punktus). Todėl galima teigti, jog buvo atskleista visa reikiama informacija, kad pareiškėjas galėtų veiksmingai užginčyti jo suėmimo pagrindus, kurie vėliau buvo išsamiai išnagrinėti nacionaliniuose teismuose.

72. Galiausiai Vyriausybė teigė, kad priešingai, nei tvirtino pareiškėjas, 2002 m. paskelbta jo paieška ir 2005 m. išduotas Europos arešto orderis (nors jis ir nesislėpė nuo Lietuvos institucijų) nebuvo nei svarbus, nei esminis veiksnys pirmosios instancijos teismui sprendžiant, ar pareiškėjui skirti suėmimą. Priešingai, Vyriausybė mano, kad iš 2005 m. gegužės 26 d. Vilniaus apylinkės teismo sprendimo galima daryti išvadą, kad pagrindinis procesinis pareiškėjo suėmimo pagrindas buvo tai, kad jis buvo įtariamas labai sunkaus nusikaltimo organizavimu, sukėlusiu pavojų kito asmens gyvybei, dėl kurio grėsė laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė. Todėl pareiškėjo argumentas, kad minėta paieška, t. y. pagrindinė jo suėmimo priežastis, buvo paskelbta be pagrindo, nes jis niekada nesislapstė, yra nereikšmingas. Tai patvirtina ir generalinio prokuroro išvada, kad pagrindinė priežastis dėl kurios pareiškėjui taikytas kardomasis kalinimas buvo jo nusikaltimo sunkumas ir galima laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, taip pat pareiškėjo ryšiai užsienyje (žr. šio sprendimo 43 punktą).

2. Teismo vertinimas

a) Bendrieji principai

73. Teismas primena, kad atsižvelgiant į didžiulį laisvės atėmimo bausmės poveikį atitinkamo asmens pagrindinėms teisėms, pagal atliekamo tyrimo aplinkybes, procesas pagal Konvencijos 5 straipsnio 4 dalį turėtų kuo labiau atitikti pagrindinius teisingo bylos nagrinėjimo reikalavimus, nustatytus Konvencijos 6 straipsnyje (žr. *inter alia*, *Schöps v. Germany*, no. 25116/94, § 44, ECHR 2001-I; *Garcia Alva v. Germany*, no. 23541/94, § 39, 2001-02-13).

74. Bylos šalių lygiateisiškumas nėra užtikrinamas, jei gynėjui nesuteikiama galimybė susipažinti su tais tyrimo bylos dokumentais, kurie yra esminiai siekiant veiksmingai ginčyti kliento suėmimo teisėtumą (žr. *Lamy v. Belgium*, 1989-04-30, § 29, Series A no. 151; *Nikolova v. Bulgaria* [GC], no. 31195/96, § 58, ECHR 1999-II; *Fodale v. Italy*, no. 70148/01, § 41, ECHR 2006-VII; *Piruzyan v. Armenia*, no. 33376/07, § 116, 2012-06-26).

75. Teismas pripažįsta siekį, kad nusikaltimų tyrimai būtų atliekami veiksmingai, o tai gali reikšti, kad dalis per tyrimą surinktos informacijos negali būti atskleista tam, kad įtariamieji negalėtų suklastoti įrodymų ir apsunkinti teisingumo vykdymo. Tačiau šio teisėto tikslo negalima siekti pernelyg apribojant teises į gynybą. Todėl informacija, kuri yra esminė vertinant suėmimo teisėtumą turi būti pateikta įtariamojo gynėjui tinkamu būdu (žr. *Mooren v. Germany* [GC], no. 11364/03, § 124, 2009-07-09; *Emilian-George Igna v. Romania*, no. 21249/05, § 27, 2013-11-26).

b) Taikymas šioje byloje

76. Teismas visų pirma pažymi, kad pareiškėjas 2005 m. buvo sulaikytas dėl 1995 m. įvykdyto nužudymo. Atsižvelgdamas į tai, kad nuo nusikaltimo praėjo 10 metų, Teismas mano, kad šios bylos faktinės aplinkybės skiriasi nuo tų atvejų, kai pareiškėjas sugaunamas vykdant nusikaltimą (žr., pavyzdžiui, *Ramishvili and Kokhraidze v. Georgia*, no. 1704/06, §§ 124-127, 2009-01-27). Todėl Teismas pritaria pareiškėjo argumentui, kad jis juo labiau turėjo pagrįstą teisę sužinoti, kokie įrodymai jį siejo su nusikaltimu, kad galėtų užginčyti jų reikšmingumą, kai buvo sprendžiamas jo suėmimo teisėtumo klausimas.

77. Kai pareiškėjas buvo sulaikytas 2005 m. gegužės 25 d., jam buvo pasirašytinai pateiktas laikino sulaikymo protokolas, kuriame buvo nurodyta, kad jis sulaikomas dėl R. G. nužudymo. Pareiškėjui tada buvo pateiktas nutarimas patraukti jį kaltinamuoju dėl minėto nusikaltimo ir pranešimas apie įtarimą, ir abiejuose šiuose dokumentuose buvo apibendrinti prokuroro kaltinimai jam. Galiausiai pareiškėjas tą pačią dieną buvo apklaustas ir pasirašė apklausos protokolą (žr. šio sprendimo 13 ir 18–20 punktus).

78. Išnagrinėjęs minėtus keturis dokumentus, kuriuos jam pateikė šalys, Teismas pripažįsta, kad juose labai konkrečiai aprašyta, kaip nusikaltimas buvo suplanuotas ir įvykdytas. Tačiau, kadangi minėtuose dokumentuose nepaminėti jokie įrodymai, pateikta informacija tebuvo prokuroro atliktas faktinių aplinkybių aprašymas, remiantis bylos dokumentuose esančiais duomenimis (žr. *Emilian-George Igna*, minėta pirmiau, §§ 28–31). Teismo nuomone, vargu ar kaltinamasis gali užginčyti tokio aprašymo patikimumą, jei jis nesupažindintas bent su dalimi konkrečių įrodymų, kuriais grindžiami kaltinimai. Tam reikia, kad pareiškėjui būtų sudarytos sąlygos susipažinti su kaltinimus pagrindžiančiais teiginiais ir įrodymais, kaip antai policijos ir kitų atliktų tyrimų rezultatais, neatsižvelgiant į tai, ar kaltinamasis gali kaip nors

pagrįsti prašomų pateikti įrodymų reikšmingumą jo gynybai (žr. *mutatis mutandis*, *Garcia Alva*, minėta pirmiau, § 41).

79. Per 2005 m. gegužės 26 d. posėdį, kai pareiškėjas pirmą kartą stojo prieš teismą, jo advokatas ginčijo jo suėmimo būtinumą ir paprašė pateikti jo kliento kaltę patvirtinančius įrodymus. Prokuroras atsakė, kad gynėjas supažindintas „tiek, kiek reikia“ ir atmetė jo prašymą susipažinti su baudžiamosios bylos medžiaga, nes susipažinimas su šiais dokumentais galėtų sukelti pavojų tyrimo sėkmei (žr. šio sprendimo 23 punktą). Vyriausybė pripažino, kad G. B. parodymai atliko lemiamą vaidmenį priimant sprendimą pareiškėją suimti (žr. šio sprendimo 69 punktą). Prokuroras tvirtino, kad pareiškėjo suėmimo pagrindą sudarė jo paieška ir jo atžvilgiu išduotas Europos arešto orderis (žr. šio sprendimo 23 punktą). Todėl galima daryti išvadą, kad ir dokumentus, susijusius su G. B. parodymais, ir dokumentus, kurie sudarė pagrindą paieškai, prokuroras tinkamai pateikė Vilniaus 2-ajam apylinkės teismui, kuris, remdamasis ikiteisminio tyrimo medžiagos duomenimis, savo ruožtu konstatavo, kad įtarimai pareiškėjui aptariamo nusikaltimo padarymu buvo rimti.

80. Todėl atrodo, jog ikiteisminio tyrimo bylos duomenys, visų pirma G. B. parodymai, atliko lemiamą vaidmenį Vilniaus 2-ajam apylinkės teismui priimant sprendimą skirti kardomąją priemonę – suėmimą. Tačiau, nors prokuroras ir apylinkės teismas buvo supažindinti su bylos duomenimis, tuo metu apie konkretų jų pobūdį pareiškėjas ar jo gynėjas informuoti nebuvo. Todėl nė vienas iš jų neturėjo galimybės susipažinti su kokiais nors bylos duomenimis, kad galėtų tinkamai užginčyti prokuroro ir apylinkės teismo nurodytas išvadas, t. y. pirmiausia užginčyti už R. G. nužudymą anksčiau nuteisto G. B. teiginių patikimumą ir įtikinamumą. Šiuo atžvilgiu Teismas norėtų atkreipti dėmesį, kad G. B. parodymai vėliau dukart Apeliacinio teismo buvo pripažinti nenuosekliais, nepatikimais ir prieštarais (žr. šio sprendimo 36 ir 39 punktus). Šiame kontekste Teismas primena, kad būtinumo skirti kardomąją kalinimą nustatymas ir vėlesnis kaltės vertinimas yra pernelyg glaudžiai susiję, kad pirmuoju atveju būtų galima neleisti susipažinti su dokumentais, nors antruoju atveju įstatymas reikalauja tokią galimybę sudaryti (žr. *Lamy*, minėta pirmiau, § 29). Be to, nors Teismas negali atsakyti į klausimą, ar G. B. veikė išvien su prokuroru ir parodymus prieš pareiškėją davė siekdamas pagerinti savo padėtį, Teismas negali praleisti pro pirštus Apeliacinio teismo pastabos, kad prokuroro ir G. B. prašymas sušvelninti G. B. skirtą bausmę prieštaravo įstatymams (žr. šio sprendimo 36 punktą).

81. Teismas supranta, kad prokuroras atsisakė leisti susipažinti su bylos dokumentais remdamasis Baudžiamojo proceso kodekso 177 straipsniu, tvirtindamas, kad priešingu atveju iškiltų grėsmė atliekamo tyrimo, kuris, Vyriausybės vertinimu, buvo labai sudėtingas ir apėmė daug kitų įtariamųjų, sėkmei. Teismas pripažįsta siekį, kad nusikaltimų tyrimai būtų atliekami veiksmingai, o tai gali reikšti, kad dalis per tyrimą surinktos informacijos

negali būti atskleista dėl to, kad įtariamieji negalėtų suklastoti įrodymų ir ap sunkinti teisingumo vykdymo. Tačiau šio teisėto tikslo negalima siekti pernelyg apribojant teises į gynybą (žr. šio sprendimo 75 punktą). Šiuo atveju Teismas pažymi, kad, kaip matyti iš Teismui pateiktų dokumentų, trys asmenys jau buvo pripažinti kaltais dėl R. G. nužudymo – 2002 m. apylinkės teisme ir 2003 m. galutiniu sprendimu Lietuvos Aukščiausiajame Teisme (žr. šio sprendimo 9 ir 36 punktus), t. y. šie nuosprendžiai buvo priimti anksčiau, nei įvyko pareiškėjo sulaikymas ir teismo posėdis dėl pareiškėjo suėmimo 2005 m.

82. Vyriausybė tvirtino, kad grėsmė, jog bus bandoma paveikti prieš pareiškėją parodymus teikiančius liudytojus, buvo reali, atsižvelgdama į tai, kad 2005 m. birželio 7 d. G. B. jau buvo pasiūlytas piniginis atlyginimas už pareiškėjo neatpažinimą, apie kurį jis 2005 m. birželio 15 d. raštu informavo prokurorą (žr. šio sprendimo 26 ir 27 punktus). Kad ir kaip būtų, Teismas pažymi, kad po 12 dienų, nagrinėdamas apeliacinį skundą, Vilniaus apygardos teismas atmetė argumentą, kad pareiškėjas galėjo trukdyti vykdyti teisingumą, ir minėtame teismo sprendime nėra duomenų, kad prokuroras tokiais išvadai būtų prieštaravęs (žr. šio sprendimo 29 punktą).

83. Toliau Teismas aptars pareiškėjo paiešką, kuria, kaip prokuroras nurodė per 2005 m. gegužės 26 d. posėdį, taip pat buvo grindžiamas pareiškėjo suėmimas. Šiuo atžvilgiu Teismas negali suprasti, kaip su šia paieška susijusių įrodymų atskleidimas gynėjams per posėdį galėjo pakenkti ikiteisminiam tyrimui. Išties, kaip pažymi pareiškėjas, Lietuvos apeliacinis teismas tik vėliau, nagrinėdamas bylą iš esmės, nustatė, kad tokie dokumentai, kaip šaukimas į teismą ir pati paieškos byla, iš tikrųjų niekada neegzistavo (žr. šio sprendimo 40 punktą) – aplinkybės, kurių nurodyti jam suėmimą paskyrusiam teismui pareiškėjas neturėjo galimybės. Iš tikrųjų, kaip patvirtino Lietuvos apeliacinis teismas, pareiškėjo paieška ir Europos arešto orderis buvo vieni iš esminių pagrindų, kuriais remiantis skirtas ir vėliau pratęstas pareiškėjo kardomasis kalinimas (žr. šio sprendimo 41 punktą). Atsižvelgdamas į tai, kad Vyriausybė neįrodė, kad pareiškėjui buvo išties tinkamai sudarytos galimybės susipažinti su paieškos dokumentais, ir įrodinėjimo našta šiuo klausimu tenka Vyriausybei (žr. *X.Y. v. Hungary*, no. 43888/08, § 52, 2013-04-19), Teismas konstatuoja, kad pareiškėjui buvo neleista pasinaudoti dar viena procesine priemone.

84. Galiausiai Teismas neprivalo ginčyti nacionalinių teismų išvadą, jog vien tai, kad įvykdytas sunkus nusikaltimas, už kurį gresia laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, savaime suteikia pagrindą pareiškėjo kardomajam kalinimui (žr. šio sprendimo 25, 31 ir 33 punktus). Vis dėlto Teismas mano, jog šis pagrindas tebuvo pasekmė to, kad būtent pareiškėjas buvo įtariamasis R. G. nužudymo organizavimu. Kaip Teismas jau konstatavo pirmiau, tuo metu, kai suėmimo klausimas buvo sprendžiamas Vilniaus miesto 2-ajame apylinkės teisme, gynėjui nebuvo atskleisti jokie konkretūs pareiškėją su

nužudymu siejantys duomenys, kurie būtų jam leidę atlikti kryžminę apklausą prokuroro argumentų tvirtumui patikrinti.

85. Remiantis pirmiau išdėstytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, koks svarbus buvo bylos turinys, ypač G. B. parodymai bei nepagrįstai paskelbta pareiškėjo paieška, kurių pareiškėjas negalėjo tinkamai užginčyti, nes apie juos jam nebuvo pranešta, konstatuotina, kad Vilniaus miesto 2-ajame apylinkės teisme vykęs procesas, kurio metu pareiškėjui skirtas kardomasis kalinimas, neatitiko Konvencijos 5 straipsnio 4 dalyje numatytų garantijų. Taigi minėta nuostata buvo pažeista.

II. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

86. Konvencijos 41 straipsnyje nustatyta:

„Jeigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jeigu Aukštosios Susitariančiosios Šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, tai prireikus Teismas gali priteisti nukentėjusiajai šaliai teisingą atlyginimą.“

A. Žala

87. Pareiškėjas pareikalavo atlyginti 200 000 EUR dydžio neturtinę žalą.

88. Vyriausybė ginčijo reikalaujamą sumą kaip nepagrįstą ir pernelyg didelę.

89. Teismo nuomone, neįmanoma nustatyti ir todėl jis negali spėlioti, ar Vilniaus 2-asis apylinkės teismas būtų pareiškėjui skyęs kardomąjį kalinimą, jei 5 straipsnio 4 dalis nebūtų pažeista. Dėl pareiškėjo nusivylimo, kurį jis tariamai patyrė nesant tinkamų procesinių garantijų dėl jo suėmimo, Teismas daro išvadą, kad remiantis konkrečiomis šios bylos aplinkybėmis pakanka konstatuoti pažeidimą (žr. *Nikolova*, § 76, *Garcia Alva*, § 47, minėtos pirmiau; ir *Lietzow v. Germany*, no. 24479/94, § 52, ECHR 2001-I).

B. Išlaidos ir sąnaudos

90. Pareiškėjas taip pat reikalavo 2 855 LTL (apie 826 EUR) bylinėjimosi Teisme išlaidoms ir sąnaudoms padengti. Į šią sumą įtraukta 2 360 LTL (683 EUR) teisinio atstovavimo pateikiant šią peticiją Teismui išlaidų ir 495 LTL (143 EUR) vertimo išlaidų.

91. Vyriausybė ginčijo šį reikalavimą.

92. Atsižvelgiant į Teismo praktiką, išlaidos ir sąnaudos pareiškėjui priteisiamos tik tuo atveju, jei nustatoma, kad jos buvo išties patirtos, būtinos ir pagrįsto dydžio. Nagrinėjamu atveju, atsižvelgdamas į turimus dokumentus ir pirmiau nurodytus kriterijus, Teismas pareiškėjui priteisia visą reikalaujamą sumą.

C. Palūkanos

93. Teismas mano, kad nevykdant įsipareigojimų palūkanos turi būti skaičiuojamos pagal ribinę Europos centrinio banko skolinimo normą, pridedant tris procentus.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSIAI:

1. *Skelbia* skundą dėl teismo proceso teisingumo dėl pareiškėjo kardomojo kalinimo peržiūrėjimo priimtiniu.
2. *Nusprendžia*, kad buvo pažeista Konvencijos 5 straipsnio 4 dalis.
3. *Nusprendžia*, kad teisės pažeidimo pripažinimas savaime yra pakankamas ir teisingas atlyginimas už pareiškėjo patirtą neturtinę žalą.
4. *Nusprendžia*:
 - a) atsakovė valstybė per tris mėnesius nuo tos dienos, kai sprendimas taps galutinis pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį, turi atsakovui sumokėti 826 EUR (aštuonis šimtus dvidešimt šešis eurus) ir bet kokius pareiškėjui taikytinus mokesčius sąnaudoms ir išlaidoms atlyginti;
 - b) nuo minėto trijų mėnesių termino pabaigos iki sprendimo įvykdymo dienos per įsipareigojimų nevykdymo laiką nuo minėtos sumos turės būti mokamos paprastosios palūkanos pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą, pridedant tris procentus.
5. *Atmeta* likusią pareiškėjo reikalavimo dėl teisingo atlyginimo dalį.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2016 m. sausio 19 d., vadovaujantis Teismo reglamento 77 taisyklės 2 ir 3 dalimis.

Fatoş Aracı
Kanclerio pavaduotojas

András Sajó
Pirmininkas